

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ «СВЕТИ КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ»

гр. КРЪН, ул. «Осми март» №2

GSM: 0877179255; e-mail: oukran@abv.bg

УТВЪРЖДАВАМ:.....
Аксиния Гератлиева
Директор на ОУ гр. Крън

МЕХАНИЗЪМ
ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА УЧИЛИЩНИЯ ТОРМОЗ
МЕЖДУ УЧЕНИЦИТЕ
В ОУ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ ГРАД КРЪН

Разработен, съгласно Заповед № РД09-611/18.12.2015 г. на Министъра на образованието и науката
Актуализиран на Заседание на педагогически съвет с протокол от 07.09.2022 г.

I. Същност: Тормозът е форма на насилие, която се определя като сбор от *съзнателни негативни постъпки, които са дълготрайни, насочени към един и същ ученик от страна на един ученик или група*. Насилието между деца в училище обхваща широк спектър от прояви. То е явление със сериозни размери и оставя дълготрайни последици върху психичното здраве и поведението както на децата, които търпят насилие, така и на онези, които го извършват. Българската дума, която отговаря най-точно на явлението, е „тормоз“. Ключови в разбирането за тормоза са следите характеристики на това поведение:

- ✓ Злонамерена проява, която има за цел да нарани или унижи дете;
- ✓ Извършва се от позиция на силата, като едната страна използва доминиращата си позиция, за да нарани другата физически или психически, да я унизи или изолира от социалния живот;
- ✓ Повтаря се многократно във времето, а не е еднократен и изолиран акт на агресия.

Физически тормоз - блъскане, щипане, разрушаване, удряне, нанасяне на болка, спъване, затваряне в някое помещение;

Вербален тормоз - подмятания, подигравки, унижение, заплахи, обиди;

Психичен тормоз - подмятане, подиграване, закачане, омаловажаване, заплахи, изнудване, повреждане на имущество, кражба и хвърляне на вещи, заплашителни погледи, неприятелско следене;

Социален тормоз - избягване, игнориране, изключване от дейността, одумване и разпространение на зловни слухове, натиск върху другите да не влизат в приятелски отношения с децата, обект на тормоз, изолиране.

Тормозът може да бъде реален или **виртуален**. Тук спада разпространяването на:

- ✓ обидни, заплашителни и подигравателни текстови съобщения по мобилен телефон, електронна поща, Skype или Facebook и други;
- ✓ разпространяване на материали, които уронват достойнството на детето или го унижават;
- ✓ снимането на детето с мобилен телефон и свободното разпространяване на снимки или видео в интернет или други канали без негово съгласие, на слухове, клюки и заплахи в социалните мрежи, крадене на самоличност и др.

II. Задължение на всеки учител и възпитател:

Да се намеси за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел.

III. Мерки за намаляване на риска от училищния тормоз между учениците в ОУ „Св. Климент Охридски“ град Крън.

На всички нива защита и отстояване на човешките права и проява на междуетническа толерантност.

- ✓ Запознаване на учители, родители и ученици със Заповед № РД 09-611/18.05.2012 г. и с настоящия „Механизъм за противодействие на училищния тормоз между учениците в училище“;
- ✓ Провеждане на колективни и индивидуални срещи с цел информиране от класните ръководители „Какво е насилие и тормоз? Как да го разпознаваме?“ :
- ✓ Сред родители на родителски срещи и в приемното време на класния ръководител;
- ✓ Сред ученици в часа на класа и в приемното време на класния ръководител.
- ✓ Извършване оценка на тормоза в началото и в края на учебната година. **Анкетата се провежда от класните ръководители до края на м. октомври и м. юни. Обработка се от Координационен съвет.**
- ✓ Включване в обучения за повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти в областта на справяне с училищния тормоз.

IV. Начини за противодействие на училищния тормоз между учениците в ОУ „Св. Климент Охридски“ град Крън.

- Създаване на **Координационен съвет**, който да отговаря за планиране, проследяване и координиране на усилията за справяне с тормоза.

Председател: Аксиния Гератлиева – директор на ОУ „Св. Климент Охридски“
Постоянни членове: 1. Красимир Иванов – учител ПГЕ
2. Румяна Лазарова – ст. учител НЕ

Планиране на три нива - класна стая/паралелка, училище, общност;

✓ Дейности на ниво класна стая/паралелка: Съгласно „План за час на класа“.

Целта е да се създаде пространство, в което се говори открито за тормоза и се работи за формирането у децата на нагласи и социални умения, недопускащи насилие като например емпатия, толерантност и уважение към различията, решаване на конфликти и други дейности на ниво училище:

Съгласно Годишен план на ОУ „Св. Климент Охридски“ град Крън:

Подобряване на системата от дежурства с оглед обхващане на местата, в които на етапа на оценка е установено, че се извършва тормоз;

Осигуряване на реални партньорства с външни на училището служби, организации и специалисти

✓ Дейности с родителско участие:

Участие в училищни инициативи и мероприятия.

V. Процедури и алгоритъм при установен училищен тормоз между учениците.

Ниво на тормоз	Отговор на училището	Отговорни лица
Ниско нарушение на правилата	Прекратяване - изтъкване на нарушеното правило - налагане на съответната последица	Учител и класен ръководител
Повтаряне на едни и същи нарушения на правилата	Протокол за тормоз - възстановяване на щетата, разговаря се с родителите	Класен ръководител
Сериозно - злоупотреба със сила, както и при екстремни ситуации, в които съществува опасност за живота и здравето, телесния интегритет, както на детето-жертва, така и на детето-извършител.	Насочване към МКБППМН и полицията, ОЗД и община по силата на координационния механизъм; Протокол за тормоз - среща с родителите - възстановяване на щетата - включване на учениците в допълнителни програми и консултации	Координационния екип

VI. Действия при разрешаване на установен училищен тормоз между учениците в ОУ „Св. Климент Охридски“ град Крън.

На първо място важно е да се разграничат случаите, когато не се касае за тормоз, а само за игра или приятелско премерване на силите между децата. За целта е необходимо да се наблюдава поведението на децата, включително и на тези, които само присъстват без активно да участват. По-голямата част от ситуацияите на тормоз следва да бъдат овладени от учителите, а някои от самите деца. Всяка намеса изисква внимателна преценка на ситуацията и нейната тежест.

Първа стъпка: Прекратяване на ситуация на тормоз:

Задължение на всеки учител е да се намеси, за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел.

✓ В случай на физически тормоз децата трябва да бъдат разделени, да се прекрати физическият контакт между тях незабавно и да се уведоми класния ръководител.

✓ Не трябва веднага да се разпитва за случилото се, да се обсъждат причините за насилието или да се изяснява ситуацията. Това следва да се случи на по-късен етап. Важното е учителят ясно да обяви пред всички, че това е насилие и то е недопустимо поведение.

Втора стъпка: Реакции спрямо детето, което е упражнило тормоз:

Когато става въпрос за първа проява, която не е тежка по отношение на нанесената вреда, може да се приложи подходът за възстановяване на щетата. Той се прилага от класния ръководител /възпитател.

- Подходът за възстановяване на щетите изисква време и по-задълбочен разговор с детето. Важно е учителят със спокоен и умерен тон, както и с държанието си, да покаже ясно, че проблемът е в начина на поведение, а не в личността на самия ученик, и че се действа с оглед отново да се

възстановят ценностите, към които цялото училище се придържа, а не за да бъде наказан. Ключов момент във възстановяването на щетата е, че класният ръководител разговаря с ученика, а ученикът сам избира и решава как ще поправи грешката си, с което отново ще се възстанови нарушената ценност. С това негово решение трябва да се съгласи и ученикът, който е бил потърпевш от тормоза. Като първа стъпка класният ръководител изслушва детето. Не е желателно детето да се изслушва съвместно с потърпевшото дете. След изясняване на ситуацията и постигане на договорка, класният ръководител за определен период от време проследява поведението на децата и дава обратна връзка.

Трета стъпка: Реакции спрямо дете, което е обект на тормоз: Работата с деца, които са обект на тормоз, е насочена към формиране у тях на умения за справяне с подобно поведение.

- Класният ръководител говори с детето, по възможност още същия ден, за да разбере какво точно се е случило;

- Подчертава се поверителността на разговора, като се спомене кои ще бъдат уведомени за случилото се;

- Класният ръководител/възпитател наблюдава детето в следващите дни, за да се уверите как се чувства и при необходимост отново разговаря с него.

Четвърта стъпка: Реакции спрямо наблюдателите:

- Класният ръководител изтъква тези, които са се намесили в защита ценностите на училището. На останалите се споделя очакването да направят същото, ако се случи в бъдеще;

- Класният ръководител насърчава учениците за грижа спрямо тормозеното дете.

VII. Регистриране на ситуации на тормоз!

1. Създава се регистър на училището

2. Всяка ситуация на тормоз се регистрира и описва от учителя, който я е наблюдавал с цел да се проследи развитието на случая във времето и да се планира подходяща интервенция. Регистърът съдържа следните реквизити: „дата“, „кратко описание на всяка ситуация“, „участници“, „клас“, „предприети мерки“, „подпис“. Този регистър се съхранява на достъпно място при Координационния съвет .

3. Класните ръководители следят вписаните в регистъра случаи и предприемат съответни мерки като взаимодействат с родителя на ученика, с учители и с председателя на УКБПП.

4. В случаите, при които поведението на детето се отличава с изразени агресивни прояви, снижен контрол върху гнева, склонност да разрешава конфликтни ситуации с насилие Координационният екип предлага на директора да бъде потърсено съдействие от страна на отдел „Закрила на детето“, местните комисии за БППМН, полицията и всички останали участници в мултидисциплинарния екип по силата на координационния механизъм.

Изготвили:

Председател: Аксиния Гератлиева – директор на ОУ „Св. Климент Охридски”

Постоянни членове: 1. Красимир Иванов
2. Румяна Лазарова